

Svendborg
Kommune

Post-it fra Workshop
Det Grønne Råd 08.01.24
08.01.24

Naturpleje

HANDLINGER som er sat i gang:

- Vi sikrer kontinuerlig pleje af vores mest værdifulde naturområder i Egebjerg Bakker, Monnet, Skovholm og Ravnebjerg moser, Løkkekaers Banke/Casanovabakkerne, Syltemade Ådal, søerne i Øhavet, orkidé-eng ved Egense og klokkefrø-vandhuller på Østfyn.
- Vi faciliterer afgræsning af naturarealer ved at formidle kontakten mellem kvægholdere og jordejere og ved at drive kreaturprammen Yrsa samt stille kreaturvogn og fangfolde til rådighed for dyreholdere.
- Vi samarbejder med lodsejere om at fastholde naturudvikling efter udløb af 20-årige MVJ-aftaler.
- Vi plejer fortidsminderne: Ørkild Voldsted, bronzealderhøje i Hallindskoven, Ingers Høj, Brudagerdyssen, Capeshøj, Vejstrupdyssen, Slotsbanken i Fløjterup Skov og langdysser i Nyhave Skov.
- Vi gennemgår § 3-arealer for en opdatering af naturindhold, tilstand, plejebehov og potentiale for naturgenopretning.

NYE HANDLINGER - vi vil:

- Følge effekten af alle større naturprojekter, der gennemføres.
- *Genindføre afgræsning af strandenge ved Mejlhoved på Drejø.
- *Pleje lysåbne arealer i Vejstrup Ådal.
- *Etablere græsning af strandenge ved Nørreskovs Nor.
- Etablere græsning af strandenge i tilknytning til Skansen på Tåsinge.
- *Etablere naturpleje og øget tilgængelighed i Lundemosen.
- Etablere naturpleje og øget tilgængelighed i Gammellung og Dyndet.
- Indføre afgræsning af større arealer i Sortemosen.
- Etablere afgræsning af arealer i nye vådområder.

*Prioriterede handlinger i 2019-2022.

Svendborg
Kommune

NATURPLEJE

Formål:

*Kommunalbestyrelsen vil
bevare og forbedre
kommunens værdifulde
naturområder og sikre et
rigt plante- og dyreliv.*

Fortsætte pasning af
moserne – fattigkær øst og
vest for motorvejen
Sellebjerg og Raunebjerg -
Christian A.

Stop fredning af kulturrenge
– Christian V.

Øget engagement med
frivillige for at sikre pleje –
René

Støtte til retablering af
grusgrav med råjord uden
overjord - til fattigkær,
'Trædesten fra fattigkær-
moserne' til Svinehaverne.
– Christian A.

Mere bynatur, Flere træer
langs veje og på grønne
arealer -?

Byrådet vedtager at
forslaget om at fælde 50 ha
skov på Thurø fjernes –
Christian V.

Svendborg

Blå natur

HANDLINGER som er sat i gang:

- Vi restaurerer vandløb ud over vandplanindsatserne med fokus på forbedring af forhold for havørred f. eks. ved at udlægge gydegrus og ved at forbedre passageforhold ved spærringer.

Svendborg
Kommune

NYE HANDLINGER - vi vil:

- *Genåbne vandløb med potentiale til at blive gyde- og opvækstområde for laksefisk. ||||| 14
- *Udarbejde forvaltningsplan for odder i samarbejde med andre fynske kommuner.
- *Gennemgå de mest værdifulde vandhuller for en opdatering af naturindhold, plejebehov og potentiale for forbedringer og udarbejde en plan for indsats. ||||| 7
- *Gennemføre forbedringer af de bedste vandhuller, med fokus på padder og insekter. || 2
- *Søge at indgå aftaler med lodsejere om, at der efterlades rene søer i områder, hvor der har været udvundet råstoffer. 1
- Vi vil sammen med andre aktører medvirke til at genskabe naturlige stenrev i Øhavet og i Langelandssund ved udlægning af sten. ||| 3
- Udvikle og etablere blå støttepunkter med mulighed for havrelaterede aktiviteter. ||||| 6
- Udvide borgernes muligheder for bevægelse og rekreative aktiviteter på havneområder. ||||| 7

• Prioriterede handlinger i 2019-2022.

Svendborg
Kommune

BLÅ NATUR

Formål: Kommunalbestyrelsen vil supplere de statslige planer for rent vandmiljø med flere indsatser i havet og vandløbene samt i de mindre søer og vandhuller for at højne biodiversiteten og styrke den blå naturs rekreative muligheder.

Formålet – rent vandmiljø med flere indsatser i havet – er ikke sikret i de nye handlingsforslag. Reduktion i kvælstoftilførsel skal prioritetes. – Bo

Dialogforum på tværs af interessenter ift. konkrete, lokale indsatser for mindre udvaskning af næringssalte. – Rasmus

Sikre alle borgeres adgang til havn og hav (Gambøt). – Christian V.

Prioritere realisering af de vigtigste vandplanprojekter, navnlig løsning af faunaspærring Gundestrup Mølle i Hundstrup Å. – Jakob (Sportsfiskerne)

Se på de forskellige overløb, der har været de sidste perioder og som har sendt vand ud i havet. – Jacob F.

Sikre at der ikke sker overløb/udledning af spildevand fra byer/anlæg/kloak. – Christian V.

Større opmærksomhed på udledninger af kvælstof m.m. fra landbrug og overløb. – Jens

Prioritere løsning af fejltilslutninger af spildevand, fx Christinedalsbækken. – Jakob (Sportsfiskerne)

Biodiversitet og sammenhængende naturområder

HANDLINGER som er sat i gang:

- ✓ Vi opbygger en større viden om vores truede og sjældne arter.
- ✓ Projekt for markfirben.
- ✓ Vi skaber flere og bedre levesteder for dagsommerfugle på kommunale arealer.
- ✓ Vi skaber bedre forhold for vores sjældne padder.
- ✓ Vi regulerer færdsel på udvalgte steder i Øhavet.
- ✓ Vi sikrer adgangsforbud ved havørreder i yngletiden.
- ✓ Vi understøtter frivillige og lodsejeres indsats med at etablere ynglesteder for viber i dyrkede marker.
- ✓ Vi understøtte naturfremmende borgerinitiativer.
- ✓ Vi producerer videoklip, som inspirerer borgere til at gøre noget for biodiversiteten i egne haver og på fælles arealer.

NYE HANDLINGER - vi vil:

- ✓ Producere informationsmateriale, som beskriver, hvad borgere og lodsejere selv kan gøre for at forbedre levevilkår for kommunens truede arter.
- ✓ Understøtte lodsejerne i forbedringen/driften af levende hegn som levesteder og økologiske forbindelser.
- ✓ *Sætte fokus på dagsommerfugle og skabe eller forbedre levesteder og spredningskorridorer, primært i bakkelandskabet.
- ✓ *Sikre og udbygge levesteder for bestand af strandtudse ved Brændeskov.
- ✓ *Tilgodese forårsfereje ved at sikre de vandhuller, hvor arten er registreret.
- ✓ Sikre de rigtige vandstandsforhold i rigkær og kildeområder.
- ✓ *Kortlægge sårbar kystnær natur i relation til vandstandsstigning i havet.
- ✓ Arbejde for at skabe spredningsveje for grønbrogat tudse og strandtudse mellem Tåsinge Vejle - Monnet - Stjoul.
- ✓ Sikre og udvide arealet med overdrev i bakkelandskabet fra Gudbjerg Skov over Højbjerg, Egebjerg Bakker mod Svanninge Bakker.
- ✓ *Skabe nye overdrevsarealer i tilknytning til Rødme Svinghaver.
- ✓ Arbejde for at råstofgrave efterbehandles til natur- og rekreative formål efter endt indvinding.

*Prioriterede handlinger i 2019-2022.

org 2

13

7

0

0

0

5

3

3

6

1111 8

Svendborg
Kommune

BIODIVERSITET OG SAMMENHÆNGENDE NATUR

Formål:

Kommunalbestyrelsen vil øge biodiversiteten og naturarealer indgår Kommune samt skabe mere sammenhængende natur.

Indsats for at stoppe nedlæggelse af levende hegn. Understøttelse af etablering af levende hegn - Jens

Styrke samarbejdet på tværs af Natur og Kultur herunder projektudvikling og fundraising i samarbejde med Geopark sekretariat. - Rasmus 1

Det er vigtigt, at der er målrettet arbejdes for stigning af naturareal og biodiversitet – og evalueres på fremdriften. - Ella Maria

Fokus på marin biodiversitet og den økologiske tilstand i Det Sydfynske Øhav – Rasmus 1

Skabe større sammenhænge mellem skove og natur ved etablering af ledelinjer imellem. Mere hverdag – Jacob F.

Fosfor binding i Hvidkilde Sø – Christian A. 2 (1)

Vedligehold igangværende, igangsætte projekter – Michael 1

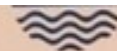
Råjord i Grusgrav fremfor overjord til fattigkær mellem moser og Svinehaverne. - Christian A. 1 (2)

Skabe nye lokaliteter ved afslutning af grusgrav – Christian A. 1 (2)

Drop forslag om at fælde 50ha skove på Thurø – Christian V.

Svendborg
Kommune

Kommune

Formidling

HANDLINGER som er sat i gang:

- Vi udvikler mobil formidling om naturværdier, interessante områder og forslag til aktiviteter (sundhed) via apps, QR-koder, eller hvad der måtte komme af muligheder. III
- Vi arbejder på opdatering af mobil-applikationen 'Outdoor Guide - Det Sydfynske Øhav'.
- Vi opdaterer naturfoldere i forbindelse med genoptryk. II
- Vi vedligeholder og opdaterer informationstavler ved natur- og kulturseværdigheder samt opsætter informationstavler ved nye udflugtsmål. II
- Vi afholder guidede naturture og samarbejder med frivillige formidlere bl.a. ved at stille kommunens hjemmeside til rådighed for annoncering af arrangementer.
- Vi understøtte foreningslivet i at udvikle nye kompetencer, som styrker kommunikationen til deres medlemmer og andre brugergrupper via de sociale medier. I

NYE HANDLINGER - vi vil:

- *Inspirere forskellige grupper af borgere til bevægelse og samvær i naturen. III
- *Udarbejde en oversigt over rekreative muligheder i kommunen målrettet både borgere og turister. II
- Formidle skovenes særlige steder og naturværdier. III
- Formidle nye vådområder med stier, fugletårn og informationstavler. II
- *Undersøge mulighederne for at etablere et større formidlingscenter for geologi, natur og kulturhistorie i Svendborg. III

*Prioriterede handlinger i 2019-2022.

10

8

7

8

10

Svendborg
Kommune

Formidling

Formål:

Kommunalbestyrelsen vil styrke formidlingen af natur og de muligheder, som naturen giver for oplevelser, friluftsliv og bevægelse

Inddrage borgerne + DN, foreninger i formidlingen af den gode natur. Samarbejde – mere gang i formidling. – René 1

Øg skolars mulighed for natur- / naturskolebesøg og naturforlagt undervisning. – Christian V.

Skove

HANDLINGER som er sat i gang:

- ✓ Udarbejde en strategi for de kommunale skove og 50-årige forvaltningsplaner.
- Etablere ny skov i samarbejde med lods-ejere, vandværker og forsyningsselskaber.
- ✓ Der tilstræbes at opnå synergi mellem flere interesser: Større sammenhængende natur/skovområder, øget biodiversitet, friluftsliv, grundvandsbeskyttelse og CO₂-lagring.

NYE HANDLINGER - vi vil:

- 6 / ||| Understøtte skovejernes bestræbelser på at skabe områder med høj biodiversitet (skovbryn, lysbrønde, områder med naturlige vandstandsforhold, veterantræer, dødt ved mv.) og sikre nøglebiotoper som trædesten i et biodiversitetsnetværk primært inden for "Grønt Danmarkskort".
- 6 / |||
- 2 / |
- 9 / | • ||| *Afholde en inspirationsdag for skovejere for at fremme bevidstheden om biodiversitet i skove og åbne op for flere friluftaktiviteter.
- 2 / | • ✓ *Kortlægge skove med lang kontinuitet og områder med høj biodiversitet.
- 1 / | • ✓ *Indføre høst af græs eller afgræsning på udvalgte skovenge.
- 11 / ||| (• |||) Udvikle et større sammenhængende naturskovsområde/skovområde med stor variation og mange biodiversitetsområder.
- 3 / | • ||| *Genindføre driften af en til to stævnings-skove.
- 4 / | • ||| Understøtte interesseorganisationerne i at registrere og formidle se- og bevaringsværdige træer i kommunen.

***Prioriterede handlinger i 2019-2022.**

Svendborg
Kommune

SKOVE

Formål: Kommunalbestyrelsen vil styrke biodiversiteten i skovene og etablere ny biodiversitetsskov i synergi med friluftsliv, grundvandsbeskyttelse og CO₂-lagring.

Stigningen i naturturisme skal følges op af stigningen i naturarealerne og biodiversitet (generelt for alle naturtyper) – Ella Maria

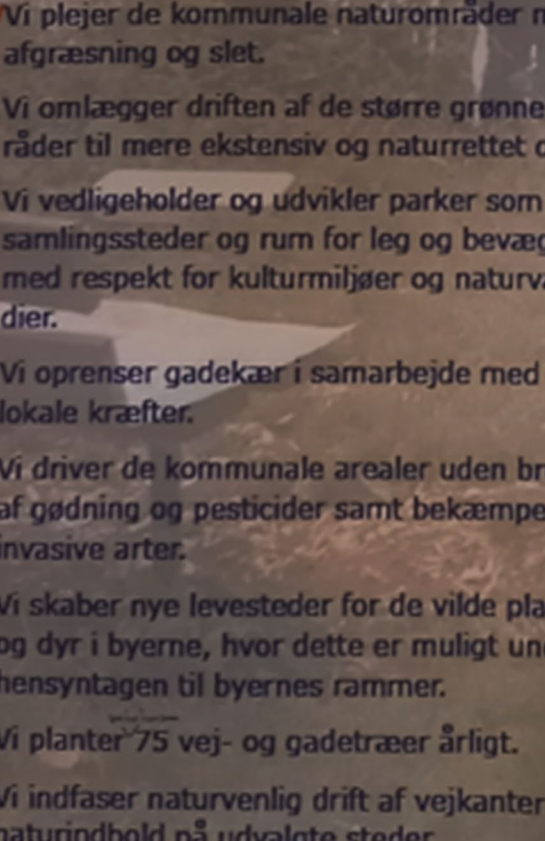
Grøn skovvandrerute i Svendborg Kommune
– Jacob F.

Drop forslaget i biodiversitetsrapporten om at fælde 50 ha skov på Thurø – Christian V.

Biodiverse skove veksles i stort omfang til juletræsproduktion. Den udvikling bør begrænses for diversiteten – Jens

Bynatur

HANDLINGER som er sat i gang:

-
- ✓ Vi indarbejder grønne forbindelser og våde småbiotoper i byplanlægningen.
 - ✓ Vi plejer de kommunale naturområder med afgræsning og slet.
 - ✓ Vi omlægger driften af de større grønne områder til mere ekstensiv og naturrettet drift.
 - ✓ Vi vedligeholder og udvikler parker som samlingssteder og rum for leg og bevægelse med respekt for kulturmiljøer og naturværdier.
 - ✓ Vi oprenser gadekær i samarbejde med lokale kræfter.
 - ✓ Vi driver de kommunale arealer uden brug af gødning og pesticider samt bekæmper invasive arter.
 - ✓ Vi skaber nye levesteder for de vilde planter og dyr i byerne, hvor dette er muligt under hensyntagen til byernes rammer.
 - Vi planter 75 vej- og gadetræer årligt.
 - ✓ Vi indfaser naturvenlig drift af vejkanter med naturindhold på udvalgte steder.
 - ✓ Vi understøtter naturfremmende borgerinitiativer i byerne.

Svendborg
Kommune

NYE HANDLING - vi vil:

- 10   *Undersøge mulighederne for at genåbne dele af vandløbet i Dronningemaen.
- 9   Søge at rejse eksterne midler til at genåbne Kopperbækken forbi Ørkild Mølle med udløb til Svendborg Havn.
- 7   *Arbejde på at skabe et nyt større naturområde med gode oplevelsesmuligheder og gode adgangsforhold tæt på Svendborg by.
- 9   Forbedre den grønne infrastruktur i byerne, og vi vil forbedre forbindelser til naturen uden for byerne.
- 4   Udbygge den grønne kile mellem Caroline Amalielund, Margrethelund og Græsholmene.
- 3   Understøtte interesseorganisationer i at registrere byernes særlige træer (f.eks. art, alder, former og historie) og formidle deres værdi til ejerne.
- 7   *Etablere ny skov i tilknytning til byer med lidt bynær natur.

*Prioriterede handlinger i 2019-2022.

Svendborg
Kommune

BYNATUR

Formål:

Kommunalbestyrelsen vil gøre vand til en ressource og skabe mere plads til og udvikle natur og grønne bånd i byerne.

Vedligeholdelse af tidligere, igangsatte handlinger
– Michael

Afgræsning af
Galgebakken i Svendborg
– Jesper

Sikring/genplantning af den uddøende fantastisk allé på Nyvej (Ulbølle) og Fjellebrovejen (Bornholmerrøn med svampeangreb) – Jens

Undgå byggeri på Havnefronten – Christian V.

Etablere nyt grønt område i tilknytning til Geohavneprojekt.
– Rasmus

Sammentænke LAR-løsninger og grønne områder i byerne – René

Erstatte befæstede arealer med grønne arealer - René

Svendborg

Svendborg
Kommune

Friluftsliv

HANDLINGER som er sat i gang:

- Vi opgraderer og udbygger Øhavsstien med stisløjfer til oplevelsesrige naturområder, udsigter, kulturhistoriske steder og spændende geologi.
- Vi arbejder på at etablere gode samlede stiforløb - "rundture" og opholdsarealer i tilknytning til vores større byer og landsbyer (mere end 500 indbyggere) i samarbejde med lokale kræfter og interesserede lods ejere. Der tages udgangspunkt i områdernes eksisterende stier.
- Vi skaber muligheder for leg og bevægelse på kommunale arealer samt renoverer og etablerer rekreative faciliteter.
- Vi understøtter private i at etablere ridestier efter konceptet "Riderute Sydfyn".
- Vi arbejder for, at Det Sydfynske Øhav opnår udnævnelse til UNESCO Global Geopark og kan danne ramme for nye initiativer og aktiviteter.

NYE HANDLINGER - vi vil:

- ✓ Udbygge Egebjerg Bakker som et større besøgsmaal med bl.a. grønt støttepunkt. (1)
- *Etablere: Stisløjfe på Øhavsstien i Syltemade Ådal, sti-rundture ved Stenstrup, vandresti fra Egebjerg Bakker over Åmosen til Ollerup samt sti på Egense Ås mellem Tankefuld og Egense Forsamlingshus. (1) |||||
- Undersøge mulighederne for at etablere vandresti fra Svendborg og langs Sørup Sø, Hvidkilde Sø, Åmosen og Ollerup Sø til Øhavsstien ved Øster Skerninge. (7) |||||
- Undersøge mulighederne for at skabe stiforbindelse mellem Damestenen og Klokkefrøstien. (2) ||
- *Udbygge offentlighedens adgang til kysten og skovene. (15) |||||
- *Etablere nye bevægelsesrum og samlingssteder i naturen, skabe synlighed og informere herom. (2) ||
- Understøtte udviklingen af nye muligheder for opmagasinering, omklædning, cykelvask eller andre støttefunktioner i eller uden for større indendørs faciliteter. (1) |
- ✓ Etablere toiletfaciliteter og parkeringsmuligheder ved særligt attraktive udflugtsmaal. (4) |||
- Forbedre forholdene for vinterbadere.

*Prioriterede handlinger i 2019-2022.

Svendborg
Kommune

FRILUFTSLIV

Formål: Kommunalbestyrelsen vil udvikle friluftslivets muligheder på et bæredygtigt grundlag i forhold til naturen. Vi vil sikre høj kvalitet i oplevelser og rammer for frilftsaktiviteter.

Afholde nyjægerjagter i de offentlige skove hvor/hvis det er muligt. I skovplanen for Svendborgs skove står der, at der ikke er jagt i kommunens skove – Jacob F.

Find en løsning på handicappedes adgang til Gambøt efter kommunen har fået forhindret handicapadgangen.
– Christian V.

Bedre mulighed for at gå langs og opleve de store åer: Stokkebæk, Tange Å, øvre del af Vejstrup Ådal – Ella Maria

Etablere grejbank til oplevelser i øhavet – Ninna

5762-området mangler i høj grad vandrestiforbindelse
– Jens

Når adgangen til naturen udvides bør det følges af udvidelse af naturbeskyttede arealer evt. andre steder med større potentiale – René

Hindre unødvendig indhegning af skov – af hensyn til tilgængelighed – Jens

QR-koder til at reducere vedligehold af eksisterende skiltning – Rasmus

Styrke samarbejde, projektudvikling og fundraising på tværs af Natur, kultur og turisme - Rasmus